Сшиток 13

Ціна 15ц. 10 за $1.25

ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

Пронїс ся відгомін вистрілу — ще один страшний рев потряс воздухом — потім тигр впав на бік.

Мовчанка кругом всїх обняла. Жінки сї думали про те, що і Сулиму в той спосіб спрятали, коли її сила дуже вже зросла була, але тепер неодна з них почула легкий дрощ як пройшов тїлом на згадку про се.

— Так, так! — крикнула врештї Дафне — вона мусить вмерти! Сулейка правду каже, мусимо скоро її позбути ся. Отруя се найпевнїйше средство. Паша думати ме, що сум і туга за рідним краєм її забили, хоч правда, він й за ньою жалїти ме, але наконець знова таки серед нас шукати ме розради!

— Але хто подасть її отруйний напій? — спитала одна з жінок.

Почали нараджувати ся межи собою над сим, аж остаточно Сулейка призначила до сього Аріядну, найменшу з межи них всїх дївчину.

Коли вже рішено смерть новоприбулої, розярені женщини розійшли ся. Сулейка з поспіхом пішла у свою кімнату. Чортівський вогонь вдоволеня блиснув в її очах.

— Ха, ха, ха — сміяла ся — завтра білявочка вже не жити ме — а опісля... Саїд паша знова належати ме до мене, до мене виключно — опісля знова буду одинокою панею в сїм домі. Смерти для ньої, ненависної! Завтрішньої днини не сміє вона вже побачити!

РОЗДІЛ XLIV.

В НЕБЕЗПЕЦЇ ЖИТЯ.

Роберт Блюм майже божеволїв, коли дізнав ся, що корабель з Ільоною відплив. Хоч Ґорґо старав ся потїшити його, збудити в ньому надію, що віднайдуть її в Царгородї — однак не був в силї вирвати його з пригнобленя, в яке попав. Вісїм днїв мав чекати, мусїв сидїти безчинно! А навіть хоч і промине вісїм днїв, то не знав чи зможе рушити ся дальше, бо оба були майже зовсїм без гроший — цїла готівка, яку мав Ґорґо, виносила вісїм

лірів, а з того мусіли ще взяти на прожиток тих вісьмох днів. Й тепер побачили що ніщо булоб з того, хочби були наспіли до пристані перед відходом корабля.

Після довгих нарад Ґорґо піддав думку, щоб вступити до роботи на корабель, хочби й за палюхів. Ся гадка дуже втішила Роберта, бо сим вже позбув ся одної найбільшої журби і сейчас оживив ся.

На лице Ґорґа явилась тепер легка усмішка. Був вдоволений, що вдало ся йому вирвати приятеля із сумних думок, вважав однак за відповідне його радість злегка придавити.

— Правда Роберте — ти ще ніколи не був палюхом?

Блюм глянув на нього здивовано.

— Палюхом? Ні — ніколи! — відповів.

— А я був! — сказав Ґорґо. — А коли думаєш, що се мила робота, то дуже помиляєш ся.

— Се ніщо! — відповів Блюм. Нехай би не знать яка тяжка робота була, то однак не буде такою, щоб я її не видержав.

Зараз другої днини пішли до пристані, щоб дізнати ся як називає ся корабель, що має прибути з Царгороду і там дізнали ся, що він має приїхати доперва після завтра.

Хтівши забезпечити ся, щоб їх ніхто в роботі не перебіг, сейчас по приїзді „Роми" пішли до капітана і йому предложили свою просьбу.

— Йдіть до чорта — відповів капітан — не потребую ніяких людий!

— Але-ж ми мусимо дістати ся до Царгороду — мусимо! — кликнув Блюм, що не бажав собі так легкої відправи.

— До сто чортів! Гоніть звідси! — крикнув капітан і відійшов.

Робертови кров вдарила в голову — в його очах замигтів вогник злости. І напевно булоб прийшло до прикрої в наслідки сутички, колиб Ґорґо не вхопив його за рамя і не відтягнув на бік.

— Не будь же дураком — стиха промовив — чейже не можеш його всилувати, щоб нас забрав зі собою.

Блюм дійсно був в розпуці — до тепер вони оба й не подумали над тим, що може прийти до сього, що їх не

приймуть на корабель. Й Ґорґо також немало тим зажурив ся, бо й він не міг тепер знайти ніякої ради на се.

Чотири дні мав ще оставати корабель у пристані, пятої днини мав виплинути на повне море. Блюм радив щоб вернути до циганів і просити старого цигана о гроші на подорож. Хоч се було для нього страшним пониженєм — особливо після того, як відкинув в такий острий спосіб дарунок старця — але тут ходило о віднайденє Ільони, а ради ньої був би з цілою охотою не знать перед ким покорив ся.

Але Ґорґо рішучо відраджував йому того.

— Сумніваю ся чи їх ще там застанеш — сказав до нього — вони-ж бо не мали наміру довго там оставати, а коли ще вернеш без гроший, то стеряємо лиш много часу без найменшої користи.

Маю иншу думку — можеб вдало ся нам потайки дістати на корабель? Найтяжше буде туди дібрати ся, а колиб ми вже дістали ся на корабель, то будемо мусіли скривати ся так довго, доки корабель не випливе на повне море — потім вже зможемо вийти з нашої криївки. Хоч громи посиплять ся на наші голови й будемо мусіли тяжко працювати, так що аж кров з рук пускатись ме — але за те дібємо ся до своєї цілі.

Блюм притакнув головою.

— Спробувати не пошкодить — сказав по хвилї — але сумніваю ся, щоб нам се вдало ся. Чей-же вони добре стережуть корабля.

Другої днини вечером знова наближили ся до корабля. Чим більше підходили до нього, тим виразнійше чули якийсь дивний відгомін, який що-раз то змагав ся.

Се немов вили дикі звірята — тільки годї було розізнати звідкіля саме ті голоси походили. Кілька годин вже перебули над водою, чекаючи нагоди до виконаня наміру, але всї їх стараня остали без успіху.

Остаточно вже піднесли й місток, що лучив корабель з сухою землею, тож дальше не було чого ждати. Стратили вже всяку надію щоб дістати ся на корабель а Ґорґо вже й не таїв перед другом, що коли не станеть ся щось надзвичайного, то мусїти муть бодай на якийсь час занехати пошукуваня Ільони.

Надійшов вже й послїдний вечір. Блюм ходив по-

дражнений, наче в горячці. Вже ціле пополудне не говорив нїщо до товариша а коли запала ніч, відійшов на бік, не кажучи навіть який у нього намір. Передом тільки спитав, кілько гроший йому остає, а коли Ґорґо показав пять лїрів, сказав йому не видавати тих гроший, бо вони придадуть ся на щось важнїйшого, як їджене та пите.

Минуло кілька годин, а Блюм не вертав. Ґорґо почав вже журити ся, бо знаючи добре Роберта, обавляв ся чи він не знайшов ся у яких клопотах. Коли в опівніч він ще не наспів, Ґорґо надумав йти шукати за ним. Сподївав ся знайти його десь близько коло корабля Але тільки що хотїв вийти з хати, коли втворили ся двері і до середини вбіг задиханий й підохочений Блюм.

— Ґорґо — маєш ще гроші? — спитав поспішно.

Ґорґо глянув здивовано.

— Розуміє ся — але чому питаєш про се?

— А даш менї сї гроші? — спитав знова, виминаючи відповідь на питане — а заразом таки додав:

— Потрібно менї більше, як се, що маєш. Мушу доконче мати бодай сїм лїрів. Возьми се пистоля й піди до хазяїна, може купить у тебе.

— Але скажи менї бодай, що стало ся, який намір маєш, Роберте? — допитував Ґорґо. — Що то...

— Зроби, як тебе прошу, не питай тепер про нїщо — перервав йому Блюм. — Не маємо часу до страченя, мусимо зараз вибрати ся!

Ґорґо побачив, що нїчого не дізнаєть ся від нього, то-ж зараз пішов до хазяїна та після довшого торгу дістав три лїри за пистолю. Коли вернув з грішми, Блюм дуже врадував ся тим.

— А тепер, ще одно, мій друже! — сказав до Ґорґа. — Чи ти рішив би ся наразити себе на небезпеку задля мене? Скілько жадаю від тебе, знаю добре — се дуже много — але знай, що ціле моє будуче щастє залежить від того, щоб ти мене в сю хвилину не оставив.

Ґорґо всміхнув ся.

— Дивне питане менї ставляєш!... Чому-ж би я мав тебе оставити? Чейже не меш жадати від мене чогось неможливого; чей не схочеш, щоб зірку з неба тобі здіймити, а зрештою — шкода слів! Я рішив ся помагати то-

бі в увільненю Ільони, а що постанов своїх не ламаю, ти повинен про се знати!

Блюм крепко стиснув його за руку.

— Ніколи не забуду тобі того, Ґорґо — колись може буду в силї тобі відвдячитись за се. Але — ходім вже, йдучи розповім тобі, що я задумав.

Приготованя до подорожі много часу їм не забрали, тож незабаром поспішили до пристанї.

— — — — — — — — — — — —

Тільки що вдарила девята година а „Рома" виплила з пристанї. Корабель плив з повагою і супокоєм, а зібрані на помостї люди маяли хустинками, пращаючи осталих на березї рідних та знакомих. Доперва, коли виплили з пристанї на повне море, корабель приспішив свою їзду.

На помостї остало ще зо трийцять подорожних, по більшій части, оскілько можна було пізнати з вигляду, людий з лїпшого товариства. Всї були в доброму настрою, до чого причинила ся немало прекрасна погода. Легенький всхідний вітрець прохолоджував розпалений промінями сонця воздух, то-ж далеко приємнїйше було перебути час на помостї, як сидїти в душних каютах.

Зібрані розбили ся на три гуртки — сміхи та жарти щораз то розлягали ся на корабли, від часу до часу тільки перериванї голосними приказами капітана корабля.

Пройшли вже зо дві годинї від хвилї коли виїхали з пристанї, коли се хтось крикнув:

— Човен, човен!

Капітан глянув через дальновид у вказаному напрямі.

— Хай мене чорт возьме, коли там не плавають які люди коло човна! — сказав по хвилї.

Сейчас дав приказ звернути в той бік. Віддаль межи кораблем а човном щораз то меншала, так, що всї вже могли голим оком приглядатись, а після дальших кількох хвиль показало ся, що капітан правду сказав. Човно було водою наповнене; видно, в човнї зробила ся діра й вода вдиралась до середини — не довго булоб вже вдержало ся поверх води.

А тепер вже й другі доглянули, що в невеликій віддалї від човна плавало по водї тїло якогось чоловіка. Не можна було пізнати, чи він жиє ще, чи може то труп його плаває. Спущено з корабля на воду човно, у яке всї-

ло двох моряків. Поки ще відбили від корабля, кликнули до них з гори:

— Там є їх двох — ось на право пливе ще один!

Човно пігнало мов стріла, а за ним слідком також очі всїх подорожних. В пять хвиль пізнїйше — моряки стягнули весла — доплили бо до одного з потапаючих і вхопивши його, втягнули до човна. Відтак пустили ся за другим. І того також зловили і положили на днї човна й тодї звернули ся з поворотом до корабля. Обох виратованих витягнули на поміст, по чім „Рома" пустила ся в дальшу дорогу.

Коли декількох людий заходило ся коло них, щоб їх привести до житя, приближив ся капітан, а тільки глянув на них, як оклик здивованя вирвав ся з його уст.

— До сто чортів! Хай мене повісять, коли їх не знаю. Правда — та-ж то ті самі, що хотїли дістати ся на корабель — звідки вони тут взяли ся і чого шукали на повному морю в так нужденному човнї?

Не дістав однак нїякої відповіди. Оба лежали одубілі, натягнені. Коли їм вляли коняку до уст, а легке порушенє вказало що приходять до житя, знесено їх на долину до каюти. За кілька хвилин були вже самі. Моряки вернули з поворотом на поміст — тишини у долї нїщо не переривало.

Нараз один із них ворухнув ся.

— Ґорґо!

І хоч сей дуже тихенько кликав, то другий його почув і осторожно повернув голову. Дивна річ, що оба в один час вернули до свідомости!...

— Роберт — як тобі смакував коняк, що нам вляли до уст — менї знаменито.

— Тихо! Не верещи так! — шепотом наказував Блюм. — До чорта з коняком! Можемо мати гарний танець, коли капітан стане нас поздоровляти! Але все одно, хай станеть ся що хоче — їду до Царгороду, а се найважнїйше.

— Но — на всякий випадок, була се дуже небезпечна гра! — стиха промовив Ґорґо. — Мечї було вже досить того талапаня у водї, а не много потреба було, щоб „Рома" була супокійно поплила побіч нас, зовсїм не доглянувши...

— Тихо — положи ся — хтось іде! — кликнув нараз. І справді, за хвилю втворили ся двері і до середини увійшов капітан. Коли приступив до Роберта, застав його лежачим на взнак з отвореними очима.

— Що-ж, мій хлопче, чи проспав ся гаразд? — привитав його глумливою насмішкою. — Як подобала ся тобі купіль в соленій воді?

Роберт не вспів ще й відповісти на сї слова, коли дав ся чути тихий стогін з Ґорґового ліжка, після чого він троха підняв ся в гору. Капітан зараз відвернув ся до нього.

— По що-ж ви, дрантюхи, вибрали ся на повне море в такій то лушпинці? — промовив до нього — та-ж ви могли потопити ся мов котята, колиб ми вас не доглянули були!

А коли й тепер не отримав ніякої відповіди, злісно скричав:

— Не вмієте рота отворити? Хочу знати, за чим ви шукали по морю?

— Ми впали у воду, пане капітане! — відповів Ґорґо слабим голосом, з найбільш невинним виразом лиця.

— До сто тисяч чортів! Чи думаєш, що я самий сього не знаю? — Чого так далеко вибрались ви на море у тій лушпинці?

— Ми хотіли так дістати ся до Царгороду, пане!

Капітан широко втворив уста й випулив очи.

— До Царгороду? В такому човні до Царгороду? Чи ви одуріли?

— Правда, се троха далеко до Царгороду, пане капітане? — спитав добродушно Ґорґо.

Блюм нараз почав стогнати — так бодай се виглядало. Перевернув ся животом в долину і притиснув лице до подушки — але колиб капітан був ліпше приглянув ся йому, бувби сї стогнаня скорше взяв за сміх, чим за вираз болю.

— Вважай хлопче! — сказав капітан до Ґорґа — ти мусиш бути або скінченим драбом — або великим ослом! Думаєш може, що я не знаю...

— Вислухайте мене, пане — перервав йому Ґорґо — скажу вам, як ми прийшли на таку гадку.

Декілька днів тому ми просили капітана якогось ко-

рабля, що мав відплисти до Царгороду, щоб нас взяв на корабель, а ми обовязували ся за се працювати, бо не було у нас гроший, щоб заплатити за переїзд.

Але той капітан, скінчений простак — мусів би хиба йти до вас до школи щоб навчити ся, як поводити ся з людьми — прогнав нас геть. Ми надумували ся що зробити з собою, бо до Царгороду мусіли дістати ся, а не маючи иншої ради, за послідні гроші купили човно і...

— І були би потопили ся як коти, колиб ми вас не взяли на корабель! — перебив йому капітан.— Але скажи мені, на який то корабель ви просили, щоб вас взяли?

Се сказавши, кинув на Ґорґа з під корчем зарослих брів прошибаючий погляд.

— Сього не вмів би я вам сказати, бо ми не звернули уваги на назву корабля.

З ліжка, на якому лежав Блюм, знова поніс ся глухий стогін. Сим разом капітан відвернув ся в той бік — але Блюм лице своє зарив в подушку.

— Но, гаразд — відпочиньте ще з годину — промовив капітан — а тоді на гору, до роботи!

Тіс сказавши, вийшов. Коли відгомін його ходу затих, підняв ся Блюм і глянув в лице товариша, а тоді оба враз зареготали ся.

— І той бик справді повірив моїм словам! — сказав Ґорґо, давлячись зі сміху. — Колиб знав...

— Колиб що знав? — почули голос від дверий. Ґорґо й Блюм затремтіли зі страху. Серед радісного сміху не почули коли втворили ся двері — тепер же побачили — корабельного лікаря.

— Но, говори-ж! — сказав приступаючи до Ґорґа. — Що ви наплели тому бикови?

Вони оба стояли мовчки, зовсім не при собі. Але їхня довга мовчанка, видно, не подобала ся лікареви.

— Коли сейчас мені не скажете, що набрехали ви капітанови, піду до нього і розповім, що ви зробили з нього дурня, а тоді... вижидайте здорових буків!

Ґорґо побачив, що найліпше буде висказати всю правду, то-ж промовив до нього:

— Се правда, пане лікарю — в части я збрехав перед капітаном, бо сказав я йому, що ми човном хотіли вибрати ся до Царгороду. Але се не є правдою. Ми знали коли

„Рома" має виплисти на повне море, а що капітан не хотів нас взяти добровільно до роботи, як ми його просили, то ми рішили вжити підступу.

Винаймили собі човно, та вчасним ранком виплили на море і ждали на місци, де нас виратували, аж корабель покажеть ся — коли він вже був недалеко від нас, продіравили ми човно, а коли воно почало набиратись водою, ми вискочили в море. Ми обавляли ся тільки того, щоб „Рома" не переплила побіч нас, не доглянувши нас. А коли нас доглянуть, ми були певні, що возьмуть з собою на корабель. Ми оба добре плаваємо, булибисьмо ще якийсь час вдержали ся на воді.

Ось вам щира правда. Ми тепер осягнули те, чого бажали — їдемо до Царгороду.

Коли Ґорґо оповідав, лице лікаря кілька разів здрігалось, а наприкінці не міг вже здержати ся від сміху.

— Оба ви рафіновані драби! — промовив, коли циган скінчив оповідати. — Дякуйте Богу, що капітан ніщо не знає про се!

А тепер вставайте — досить вже лінивства — йдіть на гору!

На приказ лікаря принесли їм вже висушене їхнє убранє, а в чверть години опісля вони оба вийшли на гору.

Коли виходили на поміст корабля, почули голосне риканє і мимоволї пристанули на місці.

— Таке саме риканє ми чули, коли ще корабель був у пристані — сказав Блюм — мусять тут везти дикі звірята.

Коли оба ставили ся перед капітаном, на його приказ звели їх знова в долину і там заставили до роботи. Цілком не належало се до приємностий працювати серед такого жару та все накидувати вугля у розпалену піч під кітли і вони вже після кількох хвилин такої роботи були цілком зілляні потом. Але вони не зважали на се — коли вже осягнули свою ціль, коли їх підступ так легко вдав ся, не страхала їх ні найтяжша робота — зрештою се й так лиш кілька днів тревати ме.

Було вже з полудня, Ґорґа й Блюма звільнили другі з роботи, однак вони не пішли спочивати, а вийшли на поміст, щоб відітхнути свіжим морським воздухом.

Частина подорожних зійшла вже до своїх кают. Кількох ще тільки панів та пань сиділо на помості корабля під накритєм з полотна, розмавляючи живо між собою. Декотрі з них грали в карти а инші читали..

На переді корабля стояв якийсь мущина з крісом в руці, чекаючи доброї нагоди, щоб вбити з одну мевку, яких декілька шибало поблизько корабля.

Блюм та Ґорґо — сей послідний з файкою в зубах — сіли на звоєви корабельних линвів. Часом з долини долітав рев диких звірят ,а декотрі з подорожних, особливо женщини, не могли заволодіти над почутєм трівоги.

Балачка межи Робертом та його другом затихла. З руки Ґорґа висунулась файка і впала на підлогу. Він самий перехилив ся взад і примкнув очи — заснув бідняга зі змученя.

Робертів погляд плив по широкій площі води — думки його пігнали вже аж у Царгород... Чи вдасть ся йому віднайти Ільону в так великому місті? Думав також і про незнакомого, що увів Ільону. Що то за чоловік бути може, та в якій цїли вивіз дівчину?

Коли се почув легке шелестінє і мимоволї відвернув ся. Нараз трівога обняла його, немов мороз перейшов у нього скрізь по плечах, волосє стануло дубом на голові — там, на найвисшому ступіню сходів, що вели на поміст — блиснуло двоє злющих очий. За хвилю висунула ся голова — потім цїлий толуб.

Тигр!

Не ворухнув ся з місця й не спустив очий з Роберта, котрий, хочби й хотїв, не був в силї порушити ся.

Там же подальше сиділи розбавлені, веселі мущини й жінки, нїхто й не відчував грізної небезпеки, а Робсрт не міг й голосу добути з себе — невисказаний жах стиснув його за горло.

Тигр підняв нараз хвіст та почав ним бити себе по боках, зразу поволи, опісля щораз скорше.

Нараз підняв ся — рівночасно підняв ся й Блюм.

— Тигр — тигр! — крикнув в голос.

На пароході почалась метушня та крики — подорожні зірвали ся з місць — на лицях їх відбила ся незмірна трівога.

В той же час сходами, що були в задній части кора-

бля й вели до кают, вийшла на поміст молода, струнка дівчина й підходила до одубілих зі страху подорожних.

Крім ньої тільки один ще чоловік не знав про близьку небезпеку. Спертий плечима об бочку Ґорґо спав зовсім спокійненько, а тільки яких пять стіп від нього з розявленою пащою чигала злюща звірюка.

Тигр підняв голову — побачив враз йдучу помостом дівчину, що зовсім не знала, яка небезпека їй грозить. Побачивши, що всіх очи звернені були в одну сторону, й вона відвернула голову — а в ту же саму хвилину проніс ся страшний крик.

Звірюка присіла нагло і зараз же підскочила в гору. Дівчина побачила у воздусі випрямлене тіло звірюки, що за хвилю впало на неї й повалило своїм тягаром долів.

Почула горячий віддих звіряти на свойому личку, побачила над собою вогнем палаючі очи.

Шалений страх напав всіх зібраних. З криком кинули ся втікати, потручуючи одні других, не звертаючи уваги на слабших.

Двох тільки мущин остало на помості — Ґорґо, що все ще спав і Блюм, якому небезпека привернула повну свідомість. Бачив роз'юшене звіря на грудях дівчини і знав, що хоч вона ще жиє, то зараз же друга хвилина може бути послідньою для нещасної! Хотів її вратувати. Розглянув ся кругом, шукаючи чогось до оборони. Побачив, що крім нього й Ґорґа був ще хтось на помості — на передній части корабля все ще стояв мущина, що недавно тільки що стріляв птахів, увихаючих ся понад кораблем, а тепер задеревівши зі страху, опустив кріс й несвідомий себе самого дививсь шляпними очима на розюшену звірюку.

Двома підскоками був вже Блюм коло нього — вирвав з руки кріс і скочив з поворотом. Тигр підняв голову. Його розпалений погляд впав на Роберта — може відчув грізну небезпеку, скажено бо почав бити хвостом об землю — грізний рев вирвав ся з його горла — потім присів, збираючись до нового підскоку. Проніс ся відгомін вистрілу — ще один страшний рев потряс воздухом — потім тигр впав на бік.

Куля поцілила його межи очи, в чоло. Роберт відразу пізнав, що звірюка ранена смертельно, добув скоро ножа

а прибігши до тигра, вбив йому остре зелїзо в серце.

В той самий час вибігло на поміст кількох моряків а за ними й частина подорожних, котрих очам представив ся страшний вид. На землї лежала дївчина, побіч ньої вбитий звір а над ним Блюм з паруючим ще від горячої крови ножем.

За хвилю явив ся лїкар і нахилив ся над блїдою мов мертвець дївчиною. На лицях присутних відбило ся тривожне вижидане.

Врештї лїкар підняв ся — лице його було дуже поважне.

— Ще живе — промовив — але чи вдасть ся її виратувати, сумнїваю ся, а що найгірше, звір вбив свої пазурі глубоко в грудь її. Булоб дїйсне чудо, колиб вийшла з сього.

Ранену занесли до лїчничої каюти, котру перед кількома годинами оставили Блюм та Ґорґо. В ту саму хвилину дав ся чути свист, покликуючий обох циганів з поворотом до роботи. Вистріл пробудив Ґорґа зі сну — а виразу його лиця нїяк не можна би назвати розумним, коли побачив вбитого тигра. Не оставало вже часу на запити, мусїли йти в долину, до працї. В пів години пізнїйше прийшов до них оден моряк й покликав обох до капітана.

По відходї Роберта, почали подорожні розпитувати капітана про відважного молодця й вихвалювати його незвичайний вчинок — а коли їм капітан розповів про намір циганів звичайним човном добити ся до Царгороду — сейчас зробили між собою складку, щоб звільнити їх від працї.

Коли прийшли на поміст ,капітан в присутности всїх подорожних похвалив Роберта за його відвагу а опісля вручив йому зібрані гроші.

Була се досить поважна сумка гроший — перед недостатками були тепер на довший час забезпечені.

Коли відійшли від капітана, Блюм відітхнув глубоко. Не потребував тепер журити ся про гроші, яких конче треба буде йому на дальше пошукуванє Ільони.

РОЗДІЛ XLV.

ЗРАДА.

Ґраф Солмсберґ немов задубів на порозі. Ні Олекса, ні Аста не добачили його зразу, а доперва по хвилї, коли оглянули ся, побачили блїдого мов смерть ґрафа.

Тихий оклик добув ся з уст Асти.

— Боже — ґраф! — шепотом промовила до Олекси, котрий й тепер не стратив пановання над собою і шепотом до уха її сказав: Я твоїм братом!

Очи Асти блиснули — радїючи підбігла до ґрафа.

— Добре, що ти прийшов, Еґон, бач яка несподїванка мене стрінула — здивуєш ся самий чимало. — Хотїла обняти його, але він холодно глянув на неї й відступивсь на бік.

— Що — що се означає, Асто?

— Та-ж вислухай мене передше! — поквапно кликнула Аста, ледво в силї будучи закрити перед ним своє помішане.

— Що маєш менї ще говорити? — відворкнув ґраф. — Се, що самий я побачив, вистане для мене! Нїщо більше знати не хочу!

І тремтячи з обуреня хотїв вийти, але Аста силою здержала його.

— Еґон, не будь же дитиною — як можеш щось лихого думати про мене? Лесь є моїм братом, я стрінула його у проходї, йдучи до себе до сальону — доперва що приїхав.

— Брат? — спитав ґраф, глянувши підозріло на обоїх.

— Так, Еґон, мій брат, якого щасливий випадок сюди привів — а я незвичайно рада з тої стрічі! Послухай мене, мій дорогий, а зараз все стане тобі зрозумілим.

— Знаєш про се, що мойого батька все пригнїтала якась журба, про що нікому не хотїв говорити. Мій батенько мав дві жінки — Лесь був від першої, є отже моїм рідним, по батькови, братом. Він був офіцером при вій-

ську, але задля якогось малого прогріху мусів виїхати з краю, а батько мій — знаєш який він на все строгий, — не міг Лесеви дарувати тої провини. Журба про одинака завчасно побілила його волос.

Олекса, усміхаючись, наближив ся до ґрафа, і кланяючись витягнув до нього руку.

— Розумію ваш гнів, пане ґрафе! — промовив — і признаю, що ви мусіли чимало здивувати ся, побачивши Асту в обнятях незнакомого мущини.

Але ви, пане ґрафе, ви не є мені чужим, якраз сестра не могла прямо мені наговорити ся, якого щастя вона при вас зазнає.

Дякую вам за се, щиро, зі всього серця дякую вам, що так шляхотно поводите ся із моєю сестричкою!

Слова сї висказав дуже переконуючим тоном а щирий вигляд лиця і очий зовсїм заспокоїв ґрафа.

— Даруйте мені — промовив — але ви чейже зрозумієте моє обурене, коли то я побачив свою суджену в обнятях другого!

Аста засміяла ся весело, а не хотячи, щоб ґраф розпитував много, сказала:

— Ходи-ж тепер, Еґон, до наших кімнат, розповім тобі все ширше.

А коли вже були самі, звернула ся до нього з докорами.

— Еґон, бій ся Бога, як же ти міг підозрівати мене про щось подібного — прямо висказати сього не можу!

І ридаючи, скрила своє лице на його грудях.

Ґраф, видно, що ще не зовсїм був переконаний про її невинність, бо хоч гладив її по личку, то однак не міг знайти нї одного слова розради.

Відчула се Аста і дальше вже почала говорити, явно висказуючи свою обиду:

— Еґон, я так тїшила ся, що зможу представити тобі свойого брата, зможу зробити тобі милу несподїванку, що він вже поправив ся і що не потребувати меш його встидати ся... а ти тепер виступаєш супроти мене з так страшним підозрінєм — ах, Боже — нїколи не перестане мене се болїти!

Тепер ґраф побачив, що конче треба її заспокоїти.

Просив, щоб забула про те все, що зайшло й не журилась тим більше.

Сперши голову на грудь ґрафа, почала йому Аста розповідати про свойого брата, а вміла так представити біль душі прогнаного батьком молодця, що навіть самий ґраф чув ся до живого її словами порушеним.

— Тепер вже все знаєш, мій дорогий, тепер вже не маю ніякої тайни перед тобою! — ніжно шепотіла, скінчивши своє оповідане — тепер вже знаєш причину тайної жури мойого батька, котра то його волос завчасу побілила!

Ґраф слухав її мовчки, а хоч зморщки з його чола не уступали, то Аста, почавши ласити ся та голубити, поволи випогодила його погляд. А коли ще додала, що Олекса за кілька днів від'їде і знова через довгі роки його не побачить — тоді його несупокій зовсім пропав.

Другої днини Аста встала дуже рано, а на її личку були сліди непроспаної ночі.

Перед полуднем, коли ґраф вийшов на часок з готелю, Аста всунула ся зараз до Олексиної кімнати, а коли він несподівано її заглянув, ніяк не міг закрити перед ньою свойого невдоволеня, та вона не звернула на се уваги і з радістю кинула ся йому прямо на шию.

— Гарна се була несподіванка! — засміяв ся трохи подражнений Олекса. — Я дуже цікавий, хто міг йому сказати, що ти була у моїй кімнаті? Але — чи вдало ся тобі відвернути його підозріне?

— Цілковито! — радісно промовила Аста — він тепер готов присягнути, що ти є моїм братом, а ради більшого супокою я заявила йому також, що за декілька днів знова розійдемо ся.

Але тепер досить мені тої комедії — кликнула пристрасно — тепер, коли я тебе знова віднайшла, не остану із ним вже більше ні одного дня. Тепер піду з тобою, досить мені вже тої облуди!

Олекса пригриз уста. Думав, що вдасть ся йому віднести її від того заміру, але упір, з яким оставала при свойому, доводив його до сумніву, чи вдасть ся се йому зробити.

— Може би ліпше було ще кілька днів пождати? —

спитав, в думці укладаючи вже плян як би чимскорше звідси вибрати ся.

— Ні, ні, не хочу за ніщо в світі! — кликнула рішучо — сьогодня ще хочу виїхати звідси, Лесю. Адже-ж остає тобі цілий день на се, щоб приготовити все до подорожі.

Понизше, в долині, є старенька гостинниця, яку кругом перед очима цікавих закривають широколисті липи — туди моглаб я прийти вечером, а звідтам ми-б разом змогли виїхати у світ.

Олекса дихав тяжко, бачив, що неможливо буде потайки втечи від ньої, що вона не спустить з нього ока, то-ж удав, що годить ся на те, підчас коли дійсно рішив подумати добре над тим, як видобути ся з тенет.

— Так гаразд — сказав — постараю ся о повозку, але чи ґраф пустить тебе саму пізно вечером?

Аста зареготала ся з іронією.

— Коли він сидить при картах, то цілий світ кругом нього може повалити ся. Буду вважала, коли найбільше розпалить ся в грі, тоді потайки вийду з готелю. Але мусиш бути точним, старатись буду о девятій годині бути вже в гостинниці, отже ліпше булоб, колиб ти вже годину скорше там ждав на мене..

Олекса кивнув головою на знак згоди, давило його щось у горлі і він прямо не міг надивуватись, що вона не замітила його помішаня.

Але Аста була занадто щасливою. Думка, що вже сьогодня з милим полетить у світ та що він вже був досить богатим, щоб її дати житє вільне від всякої жури, прямо одушевляла її.

Поговоривши ще якийсь часок із ним, вернула до своєї кімнати і то саме в час, бо за хвилю вернув також і ґраф.

Олекса, оставши самий, несупокійно ходив по кімнаті, шарпаючи з гнівом кінці своїх вусиків. Яким чином добути ся йому з тої матні, як увільнити ся від Асти — прямо сказати, що не думає дальше з ньою вязати собі рук, що її зовсім не любить — не мав відваги, а може не бажав ще зовсім зривати з ньою?

Хто знає як ще відносини зложать ся — може колись ще так бути, що мусіти ме просити у ньої помочі?

Аж ось прийшла йому щаслива думка до голови, під-

сміхнув ся злобно та, сївши при бюрку, написав лист до ґрафа Солмсберґа, в якому доносив йому, що мущина, в котрого обнятях застав Асту, зовсім не є її братом. Радив йому щоб цілу нинїшню днину звертав на неї пильну увагу, бо вечером вона має стрінути ся із своїм любасом в гостинниці під липами та звідтам разом із ним має виїхати. Підпису, річ ясна, не поставив під тими вістками.

Тепер ходило о се, щоб той лист доручити ґрафови таким способом, щоб він не дізнав ся від кого походить. Кликнув послугача і давши йому кілька срібняків, сказав занести лист до кімнати ґрафа.

Легко можна собі представити переполох Солмсберґа, коли відчитав того листа. Любив Асту цілою силою своєї пристрасти, не міг собі представити житя без ньої — не хотів отже зразу повірити доносови. Мимо того однак рішив ся слїдити її цілий той час.

При обіді Аста була дуже знервована і несупокійна, що ґраф зараз запримітив, але не питав її про нїщо, не заговорював а вдавав немов то нїчого не підозрівав. Хотїв її прилапати на горячому вчинку.

Зараз по обіді Аста пішла до своєї кімнати і потайки ладила ся до подорожі. Години до вечера видали ся її вічністю.

Коли остаточно ґраф засїв разом зі знакомими до карт і на позір не звертав на Асту уваги, вона незамітно висунула ся з сальону. Ґраф зараз се запримітив, але грав ще якийсь час, а опісля, нарікаючи на перемучене, попращав товариство й пішов до своїх кімнат.

Заглянувши до кімнати Асти, не застав вже її там, а також побачив що не стало ще верхньої загортки й капелюха, значить, вона справді вийшла з готелю без його позволеня! Задзвонив на слугу й приказав йому як нїй скорше замовити повозку, а відтак приказав візникови їхати до гостинниці під липами.

Недалеко гостинниці приказав візникови задержати повозку, висїв із ньої і пішком, ховаючись поза дерева, наближив ся до гостинниці. Перед брамою побачив якусь повозку навантажену всякими клунками, готову до відїзду.

Увійшов до середини. Почув з другої кімнати розмову і зараз пізнав голос Асти. Нагло втворив двері і

станув на порозі. Перед собою дійсно побачив Асту в товаристві Олекси. Його лице запаліло ся із гніву.

Аста ,побачивши ґрафа, зблїдла страшенно і прямо задубіла із трівоги на одному місцї.

— Що се значить Асто? — кликнув ґраф з гнївом.

Аста мовчала — її тїло тремтїло немов в пропасницї. Тимчасом Олекса, видно, нї троха не настрашив ся наглої появи ґрафа, бо, станувши на боцї, підсміхав ся злобно.

Ґраф роз'ярений мовчанкою Асти, приступив знагла до ньої і вхопив її за рамя.

— Відповідай! — крикнув з гнївом. — Що се значить — пощо ся навантажена повозка на дворі?!

Аста глянула боязливо на Олексу.

— Олесю — відкажи йому — заяви йому, що він не має права знущатись надімною, що . . .

— Відповідати меш, чи нї?! — крикнув ґраф скаженїло, стискаючи міцно її за рамя. Вона же зі страху уступала перед ним що раз дальше в кут.

— Він нехай тобі скаже — промовила, голову звернувши до Олекси. Але нараз страшний крик вирвав ся з її грудий. Його не стало в кімнатї.

— Лесю — Лесику! — кричала з розпуки й кинула ся втїкати, але на порозі впала зі страху — зімлїла.

Ґраф станув над ньою, не знаючи що почати. Зі двора доходив до його ух туркіт повозки, який скоро затих зовсїм. Пождав ще хвилю, потім приказав під'їхати близше з повозкою, що ждала на нього в певній віддалї від постинницї, та, щоб не наражувати ся людським їдким язикам, приказав зімлїлу занести до повозки та їхати до готелю.

Ґраф перебув страшні хвилї, везучи зімлїлу Асту до готелю. Любив її до безтями, але віроломство та зрада до того степеня його роз'ярили, що був би її зоставив в гостинницї й самий від'їхав, колиб йому не залежало на опінїї товариства.

— Завтра межи нами мусить ся рішити! — муркотїв самий до себе — завтра мушу поставити справу ясно!

Загальне зацїкавленє всїх обняло, коли вношено зімлїлу Асту до готелю. Злобні язики снували найріжнороднїйші здогади і кождий хотїв чогось довідати ся від

ґрафа, але він замкнув ся у своїй кімнаті і зовсім не показував ся того вечера між товариством.

Поволи Аста прийшла до свідомости, протерла очи і глянула кругом себе, а коли по довшій хвилї пригадала собі все, що зайшло, дрощ пройшов цїлим її тїлом.

Де є Олекса — де він подїв ся так нагло і то в хвилину найбільшої небезпеки. Може з розмислом втїк від ньої — обманив її? Нї, нї, сього бути не може!

Але в сю саму мить виринув перед неї старий завадїяка Волдінґ, котрий зі злобною усмішкою немов в друге говорив до ньої:

— Не вір Олексї, він тебе обманює, він тебе не любить! Хотїв тільки гроші видерти у тебе, яких потребував для переведеня в дїло якогось злочину!

Можеш бути певною, що коли се йому вдасть ся, не побачиш вже його більше, коли же не вдасть ся, знова прийде до тебе по гроші. Я знаю його лїпше, чим ти сама!

— Боже — а коли так є дїйсно, коли Олекса не мав наміру забрати її з собою — що тепер зробить?

Після сього, що зайшло, ґраф певно її оставить, а вона мусїти ме жити в недостатках, з журбою про завтра.

— Нї, нї — кликнула трівожно — не допущу до того, я-б не була в силї жити тепер в убожестві, коли я навикла до всяких вигод та достатків. Не пущу тебе від себе, ґрафе — як дотепер я тебе ненавиділа, так тепер бажаю й мушу стати твоєю жінкою! А коли не схочеш з доброї волї зі мною оженитись, так присилую тебе до сього, бо маю тебе у своїх руках. Мушу тепер стати ґрафинею Солмсберґ!

РОЗДІЛ XLVI.

БЕЗПРИЮТНА.

У Лукії серце з жалю пукало коли оставляла батьківську хату. Скоро бігла на зелїзничу стацію, трівожно розглядаючись на боки.

Прибувши на стацію, дізнала ся, що поїзд, що мав відійти в напрямі до Д. наспіє доперва за кілька годин.

Увійшла до ждальні та сїла в найдальшому кутку. Все обавляла ся, що кождої хвилї може явити ся перед нею або мачуха, або ненависний Альфонс та заберуть її з поворотом домів, де жде її неминуча смерть.

Скілько разів втворили ся двері до ждальні, стілько разів вона здрігала ся зі страху, та доперва заспокоювала ся тоді, коли бачила що хтось чужий входив до середини.

Аж доперва, коли сїла у зелїзничому возї, відітхнула свобіднїйше. Крім нього в тому-ж переділї була тільки одна якась на чорно убрана пані, якої лице було закрите густою чорною сїточкою .

Лукія сїла в куточку а валїзочку свою поставила побіч себе.

Чорні думки снували ся в голові. Молода, без досвіду мусїла сама йти в світ, шукати захисту серед чужих людий, а що гірше, мусїла оставити хорого батька, який так дуже потребував її опіки.

На згадку про нещасливого батька, сльози мов горох покотили ся по її личку.

— Ви плачете? — спитала її товаришка подорожі. — Певно вас якась журба пригнїтає?

Лукія глянула мокрими від сліз очима на незнакому.

— Якже-ж менї не плакати, коли я сама, безприютна, на світї! — відповіла.

— Бідненькі ви — розумію добре ваш біль, пані, бо й я стратила родичів, але моє положенє о стільки краще, що маю свояків, до котрих саме тепер їду.

Лукія не заперечила її здогадам, що вона є сиротою, а на питанє незнакомої сказала куди й пощо їде.

— Жалко мені вас дуже, пані — промовила незнакома — і коли б ви не зазнали доброго принятя в людий, до яких їдете, то, прошу, приїдьте до мене. Замешкаю в Дорфбурзї — там прошу допитатись до пана фон Штаттен.

Лукія, зворушена щирістю незнакомої, витягнула до ньої руку з подякою.

Поїзд здержав ся в Д. Тут Лукія мусїла висїсти, товаришка її мала ще поїхати кілька стацій дальше.

Ще раз подякувала за її щирість і, взявши валїзочку, висїла з поїзду.

А що се було тільки ще з півночи і на дворі було досить темно, то рішилась перечекати на стації аж до рана.

Рано, розпитавши про дорогу, пішком вибрала ся в село. З початку йшла скоро, опісля однак звільнила ходу, а коли наближила ся до села так, що побачила баню сільської церковцї, присїла на придорожньому камени й поставила валїзочку на землї.

Нараз до її ух долетїв жалібний спів — звернула свої очи в сторону села й побачила похоронний похід. Чотирьох мущин несло деревляну домовину, а за тою поступала поважно горстка селян.

Дивне якесь почутє обняло Лукію — зараз при вступі до села, в якому шукала пристановиска, стрічає похорон.

Не ворожило се для ньої нїщо доброго.

Похід саме минав її — за горсткою людий, парами ішла шкільна дїтвора, разом зі своїм учителем.

Лукія спитала переходячої дївчинки:

— Кого се ховають, моя дитинко?

— Якже — не знаєте про се — наш паламар помер.

Лукія сильно поблїдла. Паламаром в тому селї був якраз той знакомий старого Івана, до котрого її вірний слуга посилав.

Як страшно судьба її переслїдує — де-ж тепер піде, коли той, що мав взяти її в опіку, вже не жиє?

І сльози розпуки пустили ся з її очий.

Коли виплакала ся, подумала, що чейже паламар міг мати якусь родину, котра зможе приняти її до себе — підняла ся з каменя і пішла в село. Йдучи спитала стрічну

жінку про хату паламара, а вона вказала на одну з найкрасших хат і туди Лукія спрямувалась йти. Хата була замкнена. Сіла на лавочці перед хатою, щоб заждати коли вернуть ся з похорону. Після якогось часу надійшов учитель і наближив ся до ньої, низько кланяючись з поздоровленем. Лукія спитала його про родину померлого.

— На жаль — відповів учитель — він не мав нікого з родини, і се найбільше мучило старця в часї його хороби!

— Ох, Боже, — зі сльозами в очах промовила Лукія. — Що менї зробити тепер? Сюди я йшла шукати захисту у сього старця ,а отсе прийшла на його похорон. — А чи у вас є рідня? — по хвилї спитала.

— Не маю нікого — з жалем промовив молодий чоловік.

— Що-ж менї тепер зробити, де прийдеть ся менї тепер захисту шукати?

Молодий чоловік нїщо не відповів на се, лиш сльози заблистїли у нього в очах. Жаль йому стало бідної дївчини. Він мав малу хатинку й радо був би її відступив дївчинї на супочинок, але, глянувши на її убори, пізнав, що мусить походити з богатших людий, то ж і не стало йому відваги про се згадувати.

Лукія задумала ся. Не було иншої ради, мусїла вертати на зелїзничу стацію. Але де опісля? До рідної хати ніяк не могла вертати. Хиба скористає зі щирих запросин незнакомої товаришки подорожі... І хоч її власна гідність опирала ся тому — але на разї не могла придумати иншого виходу

Пішла, а молодий учитель довго ще стояв на тому місцї і сумно дивив ся аж вона й зникла на закрутї дороги.

Прибувши до Дорфбурґа, Лукія спитала про мешкане пана фон Статтен. Показали її величню палату, посеред великого парку. Бічною фірткою увійшла до парку, дуже старанно удержуваного, з рівними стежками і многими грядками прекрасних цвітів.

Пройшовши кілька ступнів побачила перед собою павільон, збудований в китайському стилю. Побіч була лавочка — Лукія, дуже змучена, присїла на нїй, щоб

троха відпочати, поки ще увійде в палату. Дізнавала якогось дивного почутя трівоги — не знала бо, як її там приймуть.

Коли так сиділа занята сумними думками, почула нараз голоси, що доходили до неї з павільону. Мимоволі підняла голову і слухала.

— Отче — почула голос дівочий — не видержу довше з Лівією. Пощо властиво ти взяв її до себе, чейже вона має досить своїх гроший, тож моглаби деинде знайти захист для себе. Вона мусить винести ся від нас!

— Ні, Аделю, не можемо її прогнати з своєї хати — колиб ти знала які наші відносини, то сама мусілаб се признати! — відповів мужеський голос.

Лукію обняла трівога — прикро було її підслухувати, хотіла втікати, але якась невидима сила прикувала її до лавки.

— Якби се не було, а мусимо позбути ся її з нашої хати! Чи-ж не добачуєш, таточку, що від хвилї її приїзду пан Вінтер, що недвозначно давав пізнати, що хотївби оженитись зі мною, тепер лиш коло ньої надскакує.

Вчера, коли я спитала його чи схотїв би поїхати коником зі мною, він вимовив ся змученем, а коли я повернула домів, то застала його як живо розмавляв з Лівією.

Будеш бачив, отче, що він оженить ся з ньою а я остану на леду.

— Хто знає, чи Лівія його схоче — промовив мущина.

— Чому-ж би ні. Юрій є гарний, милий в розмові, а до того й богатий, то-ж кожда дівчина радо би хотїла бути його жінкою.

— Га, тяжко, моя дорога — так чи инакше, не можу її прогнати від нас.

Знаєш про се ,що не конче добре ми хазяйнували і жили занадто понад наш стан, що пожерло більше гроша, як ми мали. Тепер живемо на гроші Лівії.

Коли-б ми відмовили її місця, вона-б могла зажадати від мене рахунків і тоді доперва дізналаб ся, що всї ті добра наші є її власністю.

— Як се, батьку — значить ми останемо жебраками?

— На жаль, так, моя Аделю. Зразу числив я на те,

що Вінтер оженить ся з тобою, возьме посїлість нашу і сплатить довг Лївії і в тому бачив я одиноку раду.

— Ах, тимбільше її тепер ненавиджу! — дав ся чути гнївний жіночий голос. — Коли так, то нема иншої ради, а тільки Лївія мусить попращати ся із сим світом!

Після сих слів наступила хвиля мовчанки. Лукію пройшов дрощ від стіп до голови, коли почула ті слова. По хвилї знова дав ся чути мужеський голос, отже знова пильно почала наслухувати.

— Ти страшна! — сказав батько тремтячим голосом.

— Так може знайдеш що лїпшого, тату, якби нам оминути зміну.

Вінтер оженить ся з Лївією, забере маєток, а ми підемо в світ з торбами!...

Не знаю, чи всміхаєть ся тобі така перспектива. Повтаряю, що одиноким способом, щоб лиху зарадити, є смерть Лївії. Тодї й маєток остане при нас й Вінтер остане моїм. Але про се поговоримо ще другим разом.

Лукія зірвала ся скоро з лавки та втїкла в бічну вуличку, якою також можна було дістати ся до палати, почула бо скрипіт дверий павільону, а не хотїла щоб її прилапано на підслухуваню.

Серце її товкло ся страшно — зараз бо при вступі до тої хати відкрила приготованя до злочину.

Хто є та Лївія, а хто Аделя? Такі питаня ставляючи собі, наближила ся до передсїнка палати.

Які богацтва тут відразу кидали ся прямо в очи — такого не було навіть в домі її родичів, хоч мачуха не жалувала гроший на всякі прикраси хати.

І хтоб подумав, що люди живучі серед таких богацтв є — жебраками!

Проти ньої вийшов льокай в лїбериї, питаючи чого вона собі бажає.

— Я-б хотїла побачити ся з тою панею, що недавно приїхала до панів сьої палати! — відповіла Лукія.

— Ага — з панною Алгелм — сказав льокай. — Її кімнати є на горі, прошу за мною.

Вийшли на перший поверх, перед дверми задержав ся льокай.

— Як маю зголосити? — спитав.

Лукія поблїдла — адже-ж не могла сказати свсйого правдивого назвиска.

— Прошу сказати: Лукія Бендорф! — відказала по хвилї.

Льокай пішов повідомити ,а після хвилї вийшов і попросив Лукію, щоби увійшла до сальону.

Увійшовши, побачила перед собою незнакому собі, високу даму, з блїдим лицем. Дотепер не бачила ще її, бо через цїлий час подорожі вона нї на хвилину не відкрила була свсйого лиця.

— Ах, се панї — кликнула тамта, побачивши Лукію, і з усмішкою підійшла, витягнувши до прибувшої обі руки.

Як тїшу ся тим, що панї прибули до мене, дякую за довірє. Прошу сїдати та оповісти менї, як вам повело ся у знакомих. Ах, правда, в часї подорожі я була так розсїяна, що навіть забула представити ся вам, моє імя — Лївія Алгелм.

— Боже милостивий! — крикнула перестрашена Лукія.

РОЗДІЛ XLVII.

ОТРУЯ.

Ільона, перемучена вражінями того дня, положивши ся на отоманї, спала довго.

Через цїлий той час кілька разів втвирали ся двері її кімнати, а в них показувала ся голова невільницї, котру Сулейка поставила там на сторожі, щоби дала її знати, чи новоприбувша ще спить. А коли невільниця донесла, що незнакома все ще спить, Сулейка зареготала ся дїдьчим сміхом.

— Ах — кликнула злобно — видно нова любка нашого паші любуєть ся довгим спанєм, постараю ся зробити її ще більшу прислугу тим, коли постараю ся, щоб заснула раз на все й нїколи вже не встала!

То сказавши вернула до своїх товаришок.

Тимчасом Саїд паша ходив несупокійно по своїй кімнаті. Він самий не любував ся в богацтві та роскошах, які прямо мучили його очи — але для своїх жінок спроваджував, що було найліпшого, знаючи, що вони не можуть без того обійти ся, що вони потребують шовків та других блискоток так само, як щоденної їди.

Нараз приступив до столика і взяв до рук стоячу на ньому скриночку. Коли її отворив, усмішка з'явила ся на його лици і з чола уступили хмарки зморщок. В скриночці було прекрасне намисто, вилискуюче дорогими каменями — Ільоні хотів дати сей королївський дарунок.

Дотепер очи її все були сумні — майже все, коли глянув, бачив в них сльози — а хоч й тепер не сподївав ся викликів радости, які без сумніву почув би з уст другої жінки, колиб дав її таке намисто — то однак сподївав ся викликати бодай усмішку на її лице, надіяв ся побачити бодай промінчик радости в її очах — чейже бо вона також була жінкою, а котра жінка є в силї оперти ся повабови прекрасних жемчугів?

Але вже по хвилї вдоволенє знова уступило з його лиця й воно з поворотом прибрало давну повагу. Замкнув скриночку й поставив на столї.

— Усмішку — стиха говорив — усмішку може побачу, але суму сим не зможу зігнати з її личка. Сї жінки є зовсїм инші чим наші. Їм треба чогось другого, чим би можна приєднати собі їх серця.

Відблиски дорогих каменів очаровують тільки зір. У їх же сердець тяжше любови допроситись — але за те пізнїйше їх любов є тривкійша та сильнїйша до того мущини, котрого виберуть собі — тодї не любують ся лиш в блеску, що їх окружає, але навіть щирійше люблять свого вибранця тодї, коли той блеск зникне й тїни заступлять сонце.

Знайшов я був женщину — говорив дальше з сумом — котрої не лиш серце але й душу мав я надію з'єднати, а котра була зовсїм відмінною від тих вічно сміючих ся та папляючих жінок; я надіяв ся з'єднати собі Сулиму тїлом й душею — коли се смерть забрала її у мене. Не могла забути своєї вітчини і зівяла мов та цвітка, пересаджена у другу землю...

Він не сподївав ся того, що бідна та людина впала

жертвою пристрасної заздрости другої жінки.

— Чи і з тою рожечкою не станеть ся таке саме? Чи також її серце не тужити ме за вітчиною, а більше ще за тим мущиною . . .

Спинив ся а брови його стягнули ся.

— Мусить забути про нього — сумно промовив — лиш тоді її ско зможе теплійше на мене глянути, коли добровільно вислухає моїх благань!

Знова почав ходити по кімнаті, а по хвилї спинив ся та глянув на годинник, що стояв на столї. Відтак подзвонив ,а за часок явив ся чорний слуга.

— Ахмет, йди спитай ся, чи пані вже пробудили ся?

Чорний поклонив ся, зложивши руки на грудях і вийшов.

Паша приступив до вікна і став приглядати ся на чудесні килими з цвітів, що красувались в маґічному світлї підсуваючого ся на небо місяця.

Після приказу, перейшов Ахмет у крило палати, де були кімнати Ільони.

Надармо однак глядів у передній кімнаті — не видно було нікотрої зі служниць, призначених для Ільони. Знав, що колиб Саїд паша про се дізнав ся, то не минула би їх гірка кара, то-ж звернув ся в той бік палати, де жили другі жінки паші і де сподівав ся знайти слуги Ільони.

В переходї побачив отворені двері до салї, в якій паша звичайно забавляв ся із своїми жінками і куди впровадив був Ільону, як вибрану серця свого.

Ахмет був вже пів року у службі у паші, але ніколи ще не знайшов доступу до сьої кімнати.

Тепер пробудила ся в ньому цікавість. І він думав: колиб там не було щось такого над'звичайного, то чейже не боронили би доступу мужеській службі до тої кімнати.

Чи міг би пропустити таку нагоду?

З боязню розглянув ся кругом, чи хто його не підглядав, а тоді всунув ся до тої салї. Але там ще тяжка котара заслонювала йому вид. Осторожно відсунув її на бік, а тоді, кілька ступінів дальше від себе, побачив одну зі слуг Ільони, а побіч ньої незнакому собі женщину в богатому платю, яка живо розмавляла зі слугою.

Ахмет стояв немов задеревілий не так зі страху, як радше з подиву над красою незнакомої.

Коли вона замовкла, і слуга очуняв, сейчас зрозумів на яку небезпеку був наражений, колиб його тут знайшли і вже хотів втікати, коли здержали його ще дивні слова служниці:

— Ні, ні — пані — того не зроблю за ніщо в світі. Коли б її не знайшли в її кімнатах, то — річ природна — будуть мене й Наю випитувати, а тоді я-б легко могла виговорити ся з якимсь необережним словом. Коли хочете, пані, щоб вона вмерла, то се мусить ся стати в инший спосіб!

Тамта з гнівом тупнула ногою.

—Не може бути инакше — просичала — мусиш се зробити, Надіє — коли осторожно меш повсідитись, не впаде на тебе ніяке підозріне.

Але пожди! — перебила сама собі і в задумі дивила ся в землю.

Ахмет не ворохнув ся. Що за дивна розмова? — думав. — Що се за одна та незнакома і хто се має вмерти?

Нараз богато прибрана жінка підняла голову а її очи блиснули вогнем.

— Отже, гаразд, Надіє — промовила — не буду спиратись на сьому — маю другий спосіб.

— Хто завтра її послугує?

— Ная! — відказала запитана.

— Отже завтра подаси усипляючий порошок Наї або инакше якось урядиш, щоб вона не була нам на перешкоді. Замісць ньої, ти послугувати меш.

Як лиш увійде паша і дасть тобі приказ, переміниш чару. Передом однак в сусідній кімнаті приладиш напій і занесеш її чарку без золотого паска, в яку впустиш приготовані кроплї. Ту чарку подаш тій... „пані" — послідне слово промовила з особливим натиском — а тоді нехай станеть ся, що мусить ся стати. Паша побачить, що якесь нещасте повисло над чужими жінками і прийде до переконаня, що не повинен давати нам чужих жінок, щоб нами розпоряджували!

Служниця якось недовірчиво глянула на неї.

— А коли се вийде на верх, коли відкриють, що се я...

— Тоді я, Сулейка, обороню тебе! — перебила тамта. — Але будь супокійна, коли зробиш так, як тобі я сказала, тоді підозрінє не зможе впасти на тебе.

Ось, глянь, Надіє — й виймила мішочок з грішми — тут маєш свою нагороду, а вважай щоб ніхто про наш намір не дізнав ся!

Служниця нерішучо тримала ще гаманець в руці, але в її очах вже відбила ся жажда гроша.

—Так обіцяєте мені, пані, що ніщо злого з сего не вийде для мене? — спитала трівожно.

— Ні, ні — будь супокійна Надіє — ніщо тобі не станеть ся — вопокоювала її Сулейка. — Небезпека зовсім виключена, бо колиб навіть додумували ся злочину, то в тій чарці не знайдуть вже ні сліду по ньому.

А тепер йди вже, надіє.

Ахмет випрямив ся — се був вже найвисший час, щоб втікати Очи його загорілись зловіщим вогнем, а на лице виступила з'їдлива усмішка. Тихесенько висунув ся із салї і то майже в послідній хвилині, бо зараз потім Сулейка відхилила котару і перейшла до своєї кімнати.

Паша довгий час стояв непорушно коло вікна. Думками своїми був при помершій Сулимі, котру так любив, як нікотру женщину передтим й котру ніколи не бувби в силї забути. Ільона не була подібною до помершої, але була так ніжної краси й так привабливою, що він щиру правду сказав — що вона його душу уздоровила.

Підняв голову і зморщка невдоволеня виступила на його чоло. Де так довго Ахмет барить ся? Скоро підійшов до дзвінка, але в ту-ж саму мить увійшов Ахмет. Коли паша його побачив, підійшов з гнївом до нього.

— Де ти був так довго — спитав грізним голосом. — Як посважив ся ти, щоб так довго ждати на тебе?!

Ахмет низько приклонив голову перед своїм володарем.

— Не гнївай ся на Ахмета, пане. Очи й уха твойого слуги є отворені, бо він любить свойого пана, котрий є для нього добрим та лагідним, він стереже його, щоб ні йому, ні тим, котрі його серцю дорогі, не стало ся яке нещастє!

— Що се малоби означати? — кликнув Саїд паша,

зморщивши чоло — що говориш про нещастє? Говори, чому так довго тебе не було?

— Ахмет позволив тобі так довго чекати, бо не міг дізнати ся, чи біла голубка не пробудила ся вже.

— Не розумію тебе — промовив здивований паша. — Що се має означати? Чому не спитав ти про се невільниці?

— Біла голубка була сама, нікого при ній не було, щоб боронив її перед яструбом, котрий уносить ся у воздусі і впаде, щоб вбити свої острі пазурі в її тіло!

— Ахмет! — кликнув паша побілївши і поступив вперед.

Що стало ся, кому грозить небезпека?

Замісць відповісти, слуга впав на коліна і глянув благаючим оком на свойого пана.

— Ахмет тяжко прогрішив ся — він промовив — Ахмет житє своє наразив, бо був непослушним й увійшов у жіночі кімнати.

Скаженілий крик вирвав ся з грудий паші. Рівночасно блиснув в його руці кинджал.

— Ти псе якийсь, ти відважив ся увійти до кімнати Ільони?

— Милосердя, пане — просив слуга. — Ахмет не був в кімнаті білої дівчини, Ахмет був у великій салї і самий Аллах спрямував його хід в ту сторону. Там застав невільницю Надію та другу — Сулейка зоветь ся. Там дізнав ся, що смерть чекає на порозі білої дівчини...

Страшний крик пронїс ся в кімнаті. Паша лївою рукою вхопив Ахмета за шию, а праву з кинджалом держав над його головою.

— Говори правду, драбе — правду! — кричав — або послїдна твоя година вибила.

І з силою, котрої би нїхто по ньому не сподївав ся, підняв слугу в гору.

— Говори, що ти чув?

— Смерть уносить ся над головою білої голубки — сказав — а завтрішне сонце в послїдне гляне на неї.

Саїд паша захитав ся з глухим стогоном і, не будучи спосібним скрити свойого перестраху та обезсиленя, впав на крісло.